

Juridische en administratieve belemmeringen voor de mobiliteit van leerkrachten in het secundair onderwijs in de Euregio Maas-Rijn (EMR)

Samenvatting

Dit rapport analyseert een aantal juridische en administratieve belemmeringen voor de grensoverschrijdende mobiliteit van leerkrachten in het voortgezet onderwijs in de Euregio Maas-Rijn (EMR). Het doel is om aanbevelingen te formuleren om deze belemmeringen weg te nemen.

Uit het onderzoek blijkt dat de grensoverschrijdende mobiliteit van leerkrachten in het voortgezet onderwijs momenteel beperkt is. Er bestaat echter een groot potentieel om deze mobiliteit te vergroten en (ook) te gebruiken als maatregel om (taal)lerarentekorten op te vangen, met name in de regionale arbeidsmarkt zoals de EMR. Het onderzoek stelt echter vast dat tal van obstakels de grensoverschrijdende mobiliteit van leerkrachten belemmeren. Aan de hand van een literatuurstudie en de via interviews verzamelde praktijkvoorbeelden worden in het verslag drie clusters van belemmeringen vastgesteld, waarbij de erkenning van beroepskwalificaties de meest voorkomende belemmering voor de grensoverschrijdende mobiliteit van leerkrachten in het voortgezet onderwijs is. Andere belemmeringen komen voort uit verschillen in arbeidsvoorwaarden, sociale zekerheid en belastingen. Dit rapport bevat een diepgaande analyse van deze drie categorieën belemmeringen.

Bovendien benadrukt het rapport het belang van een alomvattend begrip van deze belemmeringen en suggereert het dat oplossingen voor deze belemmeringen met elkaar verweven zijn. Een situatie die deze bevindingen illustreert, is dat het ontbreken van (erkenning van) kwalificaties van een leerkracht vaak leidt tot minder gunstige arbeidsvoorwaarden en kan resulteren in een lager salaris, het verlies van-, of het niet kunnen verkrijgen van een vast arbeidscontract, en/of de benoeming tot ambtenaar. De status van ambtenaar (of het ontbreken daarvan) kan op zijn beurt ook gevolgen hebben voor de lidstaat waar de leraar socialezekerheidsbijdragen en belastingen verschuldigd is. Al deze factoren samen kunnen de grensoverschrijdende mobiliteit van een leraar in het voortgezet onderwijs ontmoedigen of aanmoedigen. Daarom wordt in het rapport benadrukt dat het belangrijk is deze belemmeringen niet los van elkaar te zien, maar wordt een alomvattende, holistische aanpak aanbevolen om ze aan te pakken.

Om deze obstakels te overkomen en de grensoverschrijdende mobiliteit van leraren in het voortgezet onderwijs in de EMR te vergemakkelijken, worden in het verslag de volgende aanbevelingen gedaan:

1

Versterking van de (centrale) informatievoorziening in de EMR.

- Ontwikkeling van gerichte informatie over grensoverschrijdende mobiliteit voor leerkrachten en scholen in de vorm van een centraal informatiepunt in de EMR.
- Duidelijk bepalen welke actor de verantwoordelijkheid en het mandaat heeft voor het verstrekken van deze informatie.

2

Om de verschillen in het beroep van leerkracht in het secundair onderwijs in de EMR te overbruggen teneinde de erkenning van beroepskwalificaties te vergemakkelijken, moeten in de gehele EMR gemeenschappelijke opleidingsprogramma's, modules, uitwisselingen, stages en/of detacheringen worden opgezet. Er moet worden gezocht naar oplossingen die de leraar in staat stellen als volledig gekwalificeerde leraar aanzienlijke ervaring op te doen en permanente vooruitzichten te hebben op de naburige (grensoverschrijdende) arbeidsmarkt.

- Stages of andere vormen van uitwisseling in de buurlanden aanbieden als onderdeel van de lerarenopleidingen.
- Speciale onderwijsprogramma's ontwikkelen die gericht zijn op de grensoverschrijdende mobiliteit van (taal)leraren.
- Uitwisseling van docenten organiseren via een detacheringsprocedure.

3

De samenwerking in de EMR op nationaal, regionaal en operationeel niveau bevorderen.

- Voor de uitvoering van de aanbevelingen 1 en 2 moet samenwerking worden gezocht op het niveau van de nationale en regionale overheden, met inbegrip van de autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor erkenningsprocedures, sociale zekerheid en belastingen.
- Vooral in grensregio's zoals de EMR, die landen met een gefederaliseerde structuur omvatten, mogen beslissingen die inherent gevolgen hebben voor grensarbeiders niet eenzijdig op regionaal of nationaal niveau worden genomen.
- Voor de uitvoering van aanbeveling 2 zijn sterke euregionale netwerken op operationeel niveau (met inbegrip van niet-institutionele actoren zoals scholen) essentieel.

Ten slotte wordt aanbevolen dat toekomstig onderzoek het bereik van studies naar grensoverschrijdende mobiliteit uitbreidt tot andere niveaus van leerkrachten (bijvoorbeeld basisscholen), en dat het de mogelijkheden en uitdagingen van grensoverschrijdende stages in lerarenopleidingen en grensoverschrijdende detachering van leraren onderzoekt.

